

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Механіко машинобудівний факультет
(факультет)
Кафедра управління на транспорті
(повна назва)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню магістра
(бакалавра, спеціаліста, магістра)

студента Болотова Владислава Олеговича
(ПІБ)

академічної групи 275М-20-1
(шифр)

Спеціальності 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»

на тему «Підвищення якості обслуговування споживачів Дніпропетровського регіону при доставці продуктової групи товарів ТОВ СУК «Золотий лев»»
(код і назва спеціальності)

(назва за наказом ректора)

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинго-вою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи розділів:	<i>Клименко І.Ю.</i>			
Аналітичний	<i>Клименко І.Ю.</i>			
Маркетинговий	<i>Клименко І.Ю.</i>			
Технологічний	<i>Клименко І.Ю.</i>			
Рецензент	<i>Малієнко А.В.</i>			
Нормоконтролер	<i>Федоряченко С.О.</i>			

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 121 с., 12 рис., 24 табл., 25 джерел.

Мета дослідження – підвищення ефективності процесу перевезень продуктової групи товарів за рахунок удосконалення технології перевезення та зменшення транспортних витрат.

Об'єкт дослідження – транспортний процес перевезення вантажів автомобільним транспортом.

Предмет дослідження – технологія перевезення вантажів автомобільним транспортом.

Методи дослідження – загальнотеоретичні методи: аналіз, синтез, індуктивно-дедуктивний аналіз, моделювання, загальна теорія систем, економіко-статистичні методи.

Кваліфікаційна робота складається з вступу, 3 розділів та висновків.

У вступі відображено сучасний стан організації перевезень в умовах сьогодення, поставлено завдання для досягнення поставленої в роботі мети.

У першому розділі надано характеристику підприємства, проаналізовано динаміку та структуру його товарообігу.

У другому розділі проведено маркетингові дослідження, виявлено політичні, економічні, соціальні та технологічні аспекти зовнішнього середовища, які можуть вплинути на стратегію компанії..

Третій розділ присвячено розробці технології перевезень продуктової групи товарів: визначено обсяги перевезень, здійснено маршрутизацію, розроблено транспортно-технологічні схеми доставки вантажів, побудовано графіки руху, розраховано економічні показники.

Рекомендації до впровадження: результати можуть застосовуватися при організації роботи транспортних підприємств та в учбовому процесі.

ТОВАРООБІГ, ЗАКОН РОЗПОДІЛЕННЯ, МАРШРУТИЗАЦІЯ, ГРАФІК РУХУ, ТРАНСПОРТНО-ТЕХНОЛОГІЧНА СХЕМА, СОБІВАРТІСТЬ

ЗМІСТ

ВСТУП	6
1. АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ УПРАВЛІННЯ ТОВАРООБІГОМ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ	8
1.1 Основні напрями вдосконалення політики управління товарообігом торговельного підприємств	8
1.2 Характеристика підприємства	13
1.3 Аналіз динаміки та структури товарообігу в компанії «ЗОЛОТИЙ ЛЕВ»	15
1.3.1 Вплив різних факторів на обсяг товарообігу компанії	15
1.3.2 Аналіз товарно-групової структури	21
1.4. Висновки за розділом	26
2. МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	28
2.1 Аналіз зовнішнього середовища ТОВ«ЗОЛОТИЙ ЛЕВ» (PEST-аналіз)	28
2.2 Аналіз стратегічних факторів зовнішнього середовища на основі EFAS – аналізу	33
2.3 Стратегії розвитку компанії	35
2.4 Структура та масштаби конкурентного середовища	38
2.5 SWOT-аналіз компанії «ЗОЛОТИЙ ЛЕВ»	46
2.6 Висновки за розділом	49

3. ТЕХНОЛОГІЧНІ РІШЕННЯ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ДОСТАВКИ ВАНТАЖІВ	52
3.1. Диференціація товарів з використанням ABC і XYZ-аналізу	52
3.2. Визначення закону розподілення для випадкової величини обсягу поставок	58
3.3. Маршрутизація перевезень	68
3.4. Вирішення задачі оптимального об'їзду пунктів у маршруті	76
3.5 Розрахунок техніко-експлуатаційних показників роботи автомобіля на маршрутах	82
3.6 Розробка транспортно-технологічної схеми доставки вантажів	87
3.7 Побудова графіків руху автомобілів	95
3.8 Розрахунок економічних показників роботи автомобілів	98
3.8.1 Розрахунок виробничої програми з експлуатації рухомого складу	99
3.8.2 План матеріально-технічного забезпечення	102
3.8.3 Розрахунок транспортних витрат на здійснення перевезень	109
3.5. Висновки за розділом	111
ВИСНОВОК	114
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	119

ВСТУП

В даний час перевезення вантажів автомобільним транспортом є найбільш оптимальним видом вантажоперевезень за часом, безпекою та вартістю перевезення вантажів.

Вантажоперевезення в умовах сучасного ринку – це важлива галузь економіки, що забезпечує нормальне та ефективне функціонування будь-якого бізнесу. Перевезення вантажів може здійснюватися в різних напрямках та на різні відстані.

Сучасні вантажні перевезення вимагають добре підготовленого персоналу, сучасних систем комунікації та надійних транспортних коштів. Тільки на такій основі можна здійснювати вантажоперевезення за різними напрямками, чітко дотримуватися графіків доставки та забезпечувати збереження матеріальних цінностей.

Автомобільний транспорт має високу мобільність, велику різноманітність транспортних засобів за вантажопідйомністю, вантажомісткістю, призначенням, конструктивним та економічним характеристикам, завдяки чому він може перевозити різні за видом, характером, обсягом та величиною партії вантажу, забезпечуючи високу швидкість їх доставки.

Від якості роботи автомобільного транспорту залежать організація безперебійної торгівлі, задоволення попиту сільського населення на товари, успішне виконання плану товарообігу, швидкість та ланка товароруку, розмір товарних запасів та товарообігу, рівень витрат за окремими статтями, собівартість продукції та рівень рентабельності торгівлі, заготівельної та виробничої.

Важливе місце у транспортному обслуговуванні економіки займають дрібнопартійні перевезення вантажів, що забезпечують всі її складові необхідними ресурсами, сировиною та матеріалами. Особливий статус мають дрібнопартійні перевезення у сфері споживання, тому що там вантажі, зазвичай, формуються і перевозяться саме дрібними партіями. Враховуючи, що

дрібнопартійні перевезення обслуговують життєві потреби населення, вони є соціально значущими і вимагають до себе постійної уваги.

Головне завдання, що стоїть перед працівниками транспорту, – своєчасне та повне задоволення потреб країни у перевезеннях та підвищення економічної ефективності роботи кожного підприємства та галузі в цілому. Отже, основою роботи підприємств транспорту має стати як виконання достатнього обсягу перевезень, так і своєчасне та якісне обслуговування підприємств різних галузей економіки та населення, скорочення транспортних витрат і тарифів. Ринкова економіка призводить до посилення боротьби за споживачів транспортних послуг, що, у свою чергу, позитивно позначається на підвищенні якості послуг та розширенні їх асортименту.

Саме тому кваліфікаційна робота є актуальною, адже її метою є підвищення ефективності процесу перевезень продуктової групи товарів за рахунок удосконалення технології перевезення та зменшення транспортних витрат.

ВИСНОВОК

Управління товарообігом забезпечує економічну основу всієї діяльності торговельного підприємства так як товарообіг характеризує основний об'ємний показник цієї діяльності і досягнуті маркетингові позиції. Ця функція є наймасовішою і потребує постійної розробки управлінських рішень на всіх рівнях діяльності торговельного підприємства.

Основним видом діяльності компанії «ЗОЛОТИЙ ЛЕВ» є оптова торгівля продуктами харчування та їх доставка, що найчастіше є супутньою послугою.

Без надмірної скромності можна сказати, що компанія «ЗОЛОТИЙ ЛЕВ» відома тим, що займає лідируючі позиції на ринку оптової торгівлі продуктами харчування.

Завдяки продуктивній співпраці з провідними фірмами та виробниками, компанія впевнено зайняла своє місце у торговому бізнесі. Проте після кризи в Україні дуже багато змінилося: структура продажів, гравців на ринку, структура ринку в цілому. Певною мірою криза дала новий імпульс – компанія не лише залишилася на плаву, а й піднялася відразу на кілька позицій, зміцнила авторитет, довела собі та конкурентам, що жодні кризи їй не страшні. Можна скласти довгий список товарів, за якими компанія займає провідні позиції щодо обсягів продажу в східній Україні. Близько 1000 клієнтів вже оцінили переваги співпраці з компанією.

Правильно підібраний асортимент позитивно впливає на обсяг товарообігу. У компанії «ЗОЛОТИЙ ЛЕВ» асортимент періодично оновлюється, неходові позиції замінюються новими, вводяться найменування, що раніше були відсутні в асортименті. Для цього купівельний попит постійно вивчається торговим персоналом через спілкування з клієнтами або фахівцями аналітичного відділу.

Асортиментна політика компанії «ЗОЛОТИЙ ЛЕВ» досить ефективно працює. Її суть у тому, щоб представлений асортимент міг задовольнити

найрізноманітніший попит. Оновлення асортименту відбувається періодично всередині груп та у структурі асортименту.

Компанія працює за всіма групами товарів, які не є швидкопсувними. На даний момент прайс компанії включає 43 групи товарів, 117 виробників та 2334 позиції. Компанія «ЗОЛОТИЙ ЛЕВ» не має певної спеціалізації у продовольчих товарах, її асортимент характеризується великою широтою та глибиною.

Місією компанії «ЗОЛОТИЙ ЛЕВ» є завоювання більшої частини споживчого ринку, а також задоволення потреб та запитів населення у високоякісній продукції.

Для досягнення своєї місії організація повинна ставити певні цілі, які б регулювали її діяльність. Ці цілі мають бути загальними як для управлінського, так і виконавчого складу. Цілями компанії є:

- визначення цільового ринку та його ємності;
- опрацювання інформаційної стратегії та організація своєчасної доставки для повного насичення магазинів;
- розробка стратегії стимулювання збуту;
- забезпечення своєчасної доставки товару споживачеві;
- складання плану рекламної компанії;
- підвищення кваліфікації торгових представників;
- поліпшення умов праці працівників.

Аналіз зовнішнього середовища допомагає отримати важливі результати. Він дає організації час для прогнозування можливостей, час для складання плану на випадок непередбачуваних обставин, час для розробки системи раннього попередження на випадок можливих загроз та час на розробку стратегій, які можуть перетворити колишні загрози в будь-які вигідні можливості. На підставі PEST-аналізу було виявлено політичні, економічні, соціальні та технологічні аспекти зовнішнього середовища, які можуть вплинути на стратегію компанії.

EFAS-аналізу дозволив оцінити готовність підприємства реагувати на стратегічні чинники довкілля з урахуванням передбачуваної значущості цих

чинників для майбутнього підприємства. Компанія «ЗОЛОТИЙ ЛЕВ» має оцінку 3,55, це свідчить, що реакція компанії на зовнішнє середовище знаходиться на рівні вище середнього.

Життєвий цикл компанії «ЗОЛОТИЙ ЛЕВ» відображає розвиток попиту в часі на продуктову групу товарів. Компанія «ЗОЛОТИЙ ЛЕВ» з 1993 по 2002 рік з моменту зародження перебувала на стадії зростання. Це можна пояснити тим, що компанія збільшувала площу складських та службових приміщень, а зі збільшенням площ розширювали асортимент продукції, відбувався пошук нових клієнтів. На сьогоднішній день вона перебуває на стадії зрілості, хоча обсяг продажу збільшується, але не такими темпами, як у попередні роки. Це пояснюється тим, що асортименти компанії практично не оновлюється, пошук нових клієнтів здійснюється повільними темпами, так як у сфері торгівлі продуктами харчування існує достатня кількість конкурентів, які також борються за свої позиції на ринку.

Активна конкурентоспроможність необхідна фірмі для зниження інтенсивності конкуренції: якщо фірма займає велику частку ринку, її ринкова влада буде вище, а інтенсивність конкуренції із боку конкурентів нижче.

Основне завдання даної компанії полягає в тому, щоб знайти потрібну сферу діяльності, де був би забезпечений захист від дії конкурентів або з'явилася можливість використовувати їх у своїх цілях.

Оцінка конкурентоздатності підприємства дозволила виявити сильні та слабкі сторони компанії. Отримані розрахунки оцінки рівня конкурентоздатності підприємств показали, що не дивлячись на достатньо впевнену позицію в торгівлі продуктами харчування, рівень конкурентоздатності, з точки зору перевезень, у компанії «ЗОЛОТИЙ ЛЕВ» не високий за рахунок меншої кількості автомобілів у порівнянні з конкурентами.

На підставі проведеного SWOT-аналізу можна дійти висновку, що основними проблемами компанії «ЗОЛОТИЙ ЛЕВ» є: майже повна відсутність умов для роздрібної торгівлі; наявність сильної конкуренції у сфері торгівлі; досить високі ціни на більшість товару, що імпортується; криза економіки та

пов'язане з нею падіння курсу національної валюти.

Так як компанія «ЗОЛОТИЙ ЛЕВ» має дуже широкий асортимент продукції, важливим етапом для підвищення ефективності діяльності компанія є диференціація товарів. Для цього було проведено ABC-XYZ аналіз.

Ідея методу ABC полягає в тому, щоб серед безлічі однотипних об'єктів виділити найбільш значущі з точки зору визначеної мети. Таких об'єктів, як правило, небагато, і саме на них необхідно зосередити основну увагу і сили. Метою ABC-аналізу є зниження витрат на утримання запасів.

Принцип диференціації асортименту в процесі аналізу XYZ полягає в тому, що весь асортимент ділять на три групи в залежності від ступеня рівномірності попиту, від якого залежить точність планування і прогнозування на майбутнє дій всіх учасників логістичного ланцюга.

На основі аналізу ABC-XYZ було запропоновано управлінські рішення щодо позицій асортименту.

Розміри щоденних обсягів поставок зі складу в магазини постійно коливаються та носять випадковий характер. Проте планування перевезень та маршрутизація здійснюються на основі цих даних. Тому відповідно до даних про обсяги замовлень кожної торгової точки за минулий рік було визначено закон розподілення даної випадкової величини.

Під маршрутизацією перевезень розуміють вибір та організацію ефективних маршрутів перевезення вантажів, на яких забезпечуються економічно виправдані техніко-експлуатаційні показники роботи рухомого складу. Правильне складання маршрутів забезпечує досягнення найвищого коефіцієнта використання пробігу, тобто забезпечує підвищення продуктивності транспортних засобів і зниження собівартості перевезень.

Для формування маршрутів доставки вантажу було використано метод Кларка-Райта. Суть методу полягає у визначенні вигоди, яка отримується від об'єднання двох маятникових маршрутів в один кільцевий. В результаті розрахунків отримано 3 розвізні маршрути. Для кожного з маршрутів було

вирішено задачу оптимального об'їзду пунктів у маршруті для мінімізації пробігу на маршруті.

Оцінити якість розроблених маршрутів та роботу на них рухомого складу автомобільного транспорту дозволяє система техніко-експлуатаційних показників. Розроблені маршрути дозволили досягти коефіцієнт використання пробігу 0,82 та коефіцієнт використання вантажопідйомність на рівні 0,94, що свідчить про достатньо високий рівень організації перевезень.

Важливою умовою ефективного функціонування транспорту є технологічна узгодженість роботи транспортних організацій, постачальників і споживачів продукції. Таке узгодження досягається шляхом організації єдиного технологічного процесу. Тому одним із завдань роботи була розробка транспортно-технологічних схем доставки вантажу на кожному з розроблених маршрутів.

З метою підвищення ефективності керування й контролю за роботою транспортних засобів на лінії як по всьому маршруті, так і на окремих його ділянках розробляються графіки руху транспортних засобів. На основі даних про техніко-експлуатаційні показники та транспортно-технологічних схем було побудовано графіки руху автомобілів на маршрутах доставки вантажів до торгових точок.

Для підтвердження доцільності запропонованих заходів було розраховано економічні показники роботи автомобіля та складено калькуляцію собівартості перевезень. Транспортні витрати на доставку продукції склали 375134,44 грн, а собівартість виконання перевезень на відстань 1 км – 11,5 грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гринів Б. В. Аналіз товарообігу підприємств роздрібної торгівлі : навч. посібн. / Б. В. Гринів. – Київ : «Центр учбової літератури», 2011. – 392 с.
2. Мазаракі А.А. Економіка торговельного підприємства : підручник для вузів / А. А. Мазаракі, Л. О. Лігоненко, Н. М. Ушакова та ін. ; під ред. проф. Н. М. Ушакової. – К. : Хрещатик, 1999. – 800 с.
3. Яковлев Ю. П. Економіка торгівлі з використанням інформаційних технологій. навч. посібник / Ю. П. Яковлев. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 376 с.
4. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. / З. С. Варналій, Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак, Р. Р. Білик. Чернівці: Технодрук, 2019. 264 с.
5. СХІДНО-УКРАЇНСЬКА КОМПАНІЯ ЗОЛОТИЙ ЛЕВ ТОВ [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.emis.com/php/company-profile/UA/Skhidno-Ukrayinska_Kompaniya_Zoloty_Lev_TOV__Східно-Українська_Компанія_Золотий_Лев_ТОВ__ru_2734188.html
6. СХІДНО-УКРАЇНСЬКА КОМПАНІЯ ”ЗОЛОТИЙ ЛЕВ” ТОВ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.ua-region.com.ua/20205260>
7. КОМПАНІЯ ЗОЛОТИЙ ЛЕВ[Електронний ресурс]. Режим доступу: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/20205260/
8. Східно-Українська Компанія Золотий Лев Товариство З Обмеженою Відповідальністю [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://5140.org/company/383430-kompaniya-zolotij-lev>
9. Самко М. С. Особливості факторного аналізу роздрібного товарообігу підприємств [Електронний ресурс] / М. С. Самко // Управління розвитком. – 2013. – № 11 (15). – С. 87–90.
10. Шапурова О.О. Систематизація методологічних аспектів оцінки внутрішнього та зовнішнього середовища сукупного економічного потенціалу

підприємства / О.О. Шапурова // Інвестиції: практика та досвід – Київ : ДКС Центр, 2013. – № 23 – С. 41–47.

11. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища підприємства методом PEST/ STEP аналізу / Д. Берницька // Економічний аналіз. - 2012. - Т. 11(2). - С. 41-45.

12. Фаріон І. Д. Стратегічний аналіз: Навчальний посібник для студентів і аспірантів. – Тернопіль: ТНЕУ, 2009. – 635 с

13. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посіб. / Р. Л. Лупак, Т. Г. Васильців. – Львів : Видавництво ЛКА, 2016. – 484 с.

14. Драган О.І. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теоретичні аспекти. Монографія. – К.: ДАКККіМ, 2006. – 160 с.

15. Мельнікова Ю.І. Економічне обґрунтування та економічна оцінка проектних заходів у дипломних роботах магістрів за спеціальністю 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»: Навч. посіб. Дніпро: Вид-во «Літограф». 2018. 112 с.

16. Методичні рекомендації до виконання маркетингово-аналітичного розділу кваліфікаційної роботи бакалаврів спеціальності 275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті) / Я.В. Літвінова, Ю.І. Мельнікова; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро: НТУ«ДП», 2020. – 22 с.

17. Балабанова Л.В. SWOT аналіз — основа формування маркетингових стратегій. Навчальний посібник. — Київ, 2005. — 301 с.

18. Губернаторов А.М. Оптимізація асортиментної політики на виробництвах / А.М. Губернаторов // Економіка і бізнес. – 2011. – № 1(5). – С. 22–27.

19. Основи теорії ймовірностей та математичної статистики / Бабак В. П., Білецький А. Я., Приставка О. П., - К. : КВІЦ, 2003. - 432с.

20. Нагорний Є.В., Дорохов О.В. Маршрутизація партійних перевезень та її комп'ютерна реалізація // Автомобильний транспорт: Харків, 2002. – 21-23.

21. Катерна О.К., Юрчук Л.В. Використання сучасних програм інформаційної підтримки при маршрутизації перевезень//Стратегія розвитку України. Економіка, соціологія, право. – К., 2013.- №4. – с.57-60

22. Таран І.О. Методичні рекомендації до виконання технологічного розділу кваліфікаційної роботи бакалаврів спеціальності 275 Транспортні технології (на автомобільному транспорті) за тематикою «Вантажні перевезення» / І.О. Таран, Я.В. Літвінова; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро: НТУ«ДП», 2020. – 17 с.

23. Заенчик Л. Г., Кисельман Р.Н., Смицкий А.Л. Проектирование технологических карт доставки грузов автомобильным транспортом - К.: Техника, 1990. - 152 с.

24. Давідіч Ю. О. Розробка графіка руху транспортних засобів при організації вантажних перевезень: навч. посіб. / Ю. О. Давідіч; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 345 с.

25. Барановський Д.М. Підвищення ефективності вантажних перевезень автомобільним транспортом / Д.М.Барановський // Вісн. Донец. акад. автомоб. трансп. – 2010. – № 3. – С. 4-12.